

KELIONĖ SU TEOFILIUMI (2017-ųjų vasaris)

Eucharistija persmelktas gyvenimas

Vatikano II Susirinkimas liudija, kad „iš Eucharistijos, kaip iš šaltinio, trykšta į mus malonė ir jos dėka veiksmingiausiai pasiekiamas žmonių pašventinimas Kristuje bei Dievo pašlovinimas, kurių kaip tikslo siekiama visais kitais Bažnyčios darbais“ (SC 10). Žmonių pašventinimas vyksta iš Eucharistijos tekančios malonės dėka. O kaip yra tada, kai žmogus ilgą laiką nedalyvauja Eucharistijoje?

Šią patirtį išgyveno garbingasis Teofilus Matulionis. Daug metų kalintas dėl neapykantos tikėjimui jis dalį įkalinimo laiko neturėjo jokios galimybės dalyvauti šv. Mišiose. Tiesa, kalėjime būta ir šviesesnių akimirky, kai artimieji atsiųsdavo razinų. Jas išmirkius pasigamindavo sunka, tinkama Eucharistijai švęsti, o kvietinės duonos gabalėlį iškepėdavo kiti kaliniai. Tai buvo brangiausia dovana, kuria už spygliuotos vielos Dievas guodė savo žmones.

Ypač įsimintini vaizdai iš Solovkų lagerio, primenančio katakombų Bažnyčią. Apie kasdienį šv. Mišių šventimą negalėjo būti nė kalbos, tačiau sekmadienio naktį, iš vakaro sutartą valandą, grupėmis po tris ar keturis kunigai lipdavo ant aukšto, kur šaltyje be altoriaus ir be tinkamų liturginių reikmenų aukodavo šv. Mišias. Į jas ateidavo ir tie pasauliečiai, kuriems malda buvo svarbesnė už miegą ir poilsį, mat sekmadienis ten buvo įprasta darbo diena. Žmonės dalyvaudavo Mišiose su ašaromis akyse, nes nebuvo tikri, ar sulauks kitų pamaldų. Ne visi pakeldavo lagerio žiaurumus, todėl mirties patirtis buvo tapusi vos ne kasdiene palydove.

Lietuvai ir sovietinei Rusijai 1933 m. keičiantis politiniais kaliniais, vysk. Teofilus grįžo į Tėvynę. Sustiprėjęs fiziškai jis nuvyko į Vatikaną padėkoti popiežiui už paramą persekiojamiems Rusijos katalikams, paskui lankėsi JAV, Egipte, Šventojoje Žemėje... Visi norėjo gyvai išgirsti vyskupą kankinį.

1936 m. rudenį jis apsigyveno prie Kauno seserų benediktinių šv. Mikalojaus bažnyčios ir tapo vienuolyno kapelionu. Tarpukario Kauno, Laikinosios sostinės, centre virte virė gyvenimas: čia

buvo ministerijos, valdininkai, rotušė, turgus, bažnyčios, universitetas... Už aukštos tvoros įsikūrusiame vienuolyne tvyrojo ramybė. Kartais tik koks elgeta iš miesto centro ateidavo į vienuolyną prašyti išmaldos ir sudrumsdavo idilišką tvarką. Šventojoje Žemėje Teofilijus buvo matęs nuolatinę Švč. Sakramento adoraciją. Tai dalykas, apie kurį net svajoti negalėjo lageryje, todėl tuo labai susižavėjo.

Nuolatinė adoracija vysk. Teofilijui atrodė būdas sujungti gilesnį dvasinį gyvenimą su pasaulietine kasdienybe. Vienuolynas yra intensyvaus dvasinio gyvenimo vieta, todėl pagalbos čia gali rasti ne tik duonos išsiilgę elgetos, bet dar labiau tie, kurie ilgisi amžinojo gyvenimo duonos – Kristaus. Ši idėja Lietuvoje buvo tokia nauja, kad prireikė nemažai laiko ir pastangų jai pristatyti ir populiarinti.

Gavęs seserų benediktinių pritarimą, vysk. Teofilijus ėmėsi pertvarkyti Šv. Mikalojaus bažnyčią. Tardamasis su architektais ir kitais specialistais, joje atliko remontą ir pritaikė nuolatinę Švč. Sakramento adoracijai. Kaip tik pasitaikė ir tinkama proga pradėti šį Dievo garbinimo ir žmogaus pašventinimo darbą. Kaip liudija sesuo Agnietė Čyžaitė OSB, „katalikiškos Lietuvos 550 metų ir laisvos Tėvynės 20 metų sukaktims paminėti vysk. Teofilijui kilo mintis pastatyti šventą paminklą, malonų Dievui ir brangų Tėvynei, iš kurio plauktų dangaus palaima mūsų šaliai. Tas paminklas – amžinoji Švenčiausiojo Sakramento adoracija“. Tuo laiku, kai valstybės vadovai vaikščiojo po minėjimus, atidengdavo atminimo lentas, skirdavo jubiliejines dedikacijas, vysk. Teofilijus ryžosi statyti nesugriaunamą paminklą žmonių sielose!.. Anot jo paties, seserų benediktinių bažnytėlė esanti arti miesto centro ir kartu toli nuo miesto triukšmo, todėl labai tinkanti tokiam tikslui.

Tokiu būdu garbingasis Teofilijus nubrėžė Eucharistijos paskirtį – tapti vidine ramybe gyvenimo triukšmo centre. Ne tik vienuoliai ar vienuolės yra pašventieji, bet kvietimas į šventumą ir pašventinimas skirtas visiems, net ir pasauliečiams. Taip Teofilijus siekė priartinti šventumo siekiantį žmogų prie Šventintojo.

Garbingojo Teofilijaus pradėtas adoruojamosios maldos sąjūdis buvo nutrauktas sovietmetyje, tačiau Lietuvai atgavus laisvę buvo vėl atgaivintas ir nuo tol maitina Dievo alkstančius ir trokštančius žmones.

P. S.: Švęsdamas Lietuvos nepriklausomybės 20-metį garbingasis Teofilijus Tėvynei padovanojo nuolatinę Švenčiausiojo Sakramento adoraciją. Mūsų šalis 2018-aisiais švęs savo šimtmetį. Valdininkai renka idėjas apie sukaktį įamžinantį paminklą.

Kokį išliekančios dvasinės vertės paminklą galėčiau pasiūlyti?..

Mons. dr. Algirdas Jurevičius